

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA
SEKTOR ZA FINANCIJSKI SUSTAV

KLASA: 450-05/15-01/106
URBROJ: 513-06-03-15-5

Zagreb, 4. prosinca 2015.

HRVATSKA UDRUGA ZA
ZAŠTITU POTROŠAČA

n/p Tomislava Lončara, tajnika

Predmet: Upit o zakonitosti prikupljanja i dostave podataka o potrošačima od strane banaka
- odgovor, daje se

Slijedom Vašeg dopisa (Broj:1378/15) od 22. kolovoza 2015. godine, kojim tražite odgovor smatra li se prikupljanje i dostava podataka o klijentima od strane banaka zakonitim postupanjem, odgovaramo kako slijedi.

U navedenom dopisu iznosite kako banke sukladno određenim sporazumima sa Sjedinjenim Američkim Državama i „borbi protiv terorizma“ od klijenata zahtijevaju ispunjavanje formulara, a koji prema vašem mišljenju, predstavljaju dostavu sigurnosno interesantnih osobnih podataka te time zadiru u sigurnosnu situaciju Republike Hrvatske. U vezi s tim tražite odgovor Ministarstva financija na koji način se provodi nadzor nad zaštitom istih podataka te smatraju li se djelatnici banaka osposobljenima za njihovo prikupljanje i obradu. Također, iznosite mišljenje kako bi bilo ispravnije i sigurnosno kvalitetnije da banke kroz svoje poslovanje, a i bez znanja klijenata obavijeste porezne organe i sigurnosne službe Republike Hrvatske o eventualno sigurnosno interesantnim zapažanjima i da tek onda stručne službe odrade obavijesne razgovore sa tim klijentima.

U vezi s predmetnim pitanjima zatražili smo očitovanja Ministarstva financija, Porezne uprave, Središnjeg ureda i Ministarstva financija, Uprave za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor, Ureda za sprječavanje pranja novca, budući da se radi o pitanjima iz djelokruga istih uprava.

Ministarstvo financija, Porezna uprava u dopisu (KLASA: 910-01/12-01/363, URBROJ: 513-07-21-01/15-56 od 17. rujna 2015. godine navodi kako je Republika Hrvatska kao članica Europske unije, između ostalog, obvezna provoditi pravnu stečevinu Europske unije u području administrativne suradnje na području poreza, a istom stečevinom smatra se:

1. **Direktiva Vijeća 2003/48/EZ od 3. lipnja 2003. godine o oporezivanju dohotka od štednje isplaćenog u obliku kamata.** Cilj direktive je omogućiti stvarno oporezivanje dohotka od štednje isplaćenog u obliku kamata u državi članici gdje je stvarni korisnik kamata rezident sukladno poreznim propisima te države. U tom smislu, isplatelj kamata imaju ključnu ulogu u prikupljanju i dostavi informacija nacionalnom nadležnom tijelu odnosno poreznim upravama koje razmjenjuju informacije automatskom razmjenom. Navedena direktiva implementirana je u Opći porezni zakon, glava IX (Narodne novine, broj 147/08, 18/11, 78/12, 136/12, 73/13, 26/15, u daljnjem tekstu: OPZ).
2. **Direktiva Vijeća 2011/16/EU od 15. veljače 2011. godine o administrativnoj suradnji na području oporezivanja kojom se ukida Direktiva 77/799/EZ.** Direktiva određuje pravila administrativne suradnje između država članica EU na području razmjene informacija o svim porezima bilo koje vrste. Navedena direktiva implementirana je u OPZ, glava VIII.
3. **Direktiva Vijeća 2014/107/EU od 9. prosinca 2014. godine o izmjeni Direktive 2011/16/EU u pogledu obvezne automatske razmjene informacija u području oporezivanja.** Navedenom direktivom proširiti će se automatska razmjena informacija između država članica EU o podacima sa financijskih računa koje će izvještajne financijske institucije biti dužne dostavljati poreznim upravama. Države članice EU dužne su implementirati direktivu do kraja 2015. godine.

Nadalje, Ministarstvo financija, Uprava za financijsko upravljanje, unutarnju reviziju i nadzor, Ured za sprječavanje pranja novca u dopisu (KLASA: 470-06/15-122/1, URBROJ: 513-08-02-3-5/030-15-48) od 13. listopada 2015. godine navodi kako je **Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma** (Narodne novine, broj 87/08 i 25/12, u daljnjem tekstu: Zakon), a koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009. godine, usklađen s **Trećom Direktivom EU o sprječavanju korištenja financijskog sustava za pranje novca i financiranje terorizma** te s drugim relevantnim međunarodnim standardima iz područja sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma.

Jedna od obveza propisanih navedenim zakonom je provođenje dubinske analize stranke koja se sastoji od prikupljanja slijedećih podataka:

- utvrđivanje identiteta stranke i provjera njezinog identiteta na osnovi dokumenata, podataka ili informacija dobivenih iz vjerodostojnog, pouzdanog i neovisnog izvora;
- utvrđivanje i provjera identiteta stvarnog vlasnika stranke;
- prikupljanje podataka o namjeni i predviđenoj prirodi poslovnog odnosa ili transakcije te drugih podataka u skladu sa navedenim Zakonom, te
- stalno praćenje poslovnog odnosa, uključujući pozorno praćenje transakcija obavljenih tijekom tog odnosa.

Također, pored Zakona, u hrvatski pravni sustav 2014. godine implementirana je i **Konvencija o uzajamnoj administrativnoj pomoći u poreznim stvarima**.

U vezi s problematikom nadzora nad zaštitom podataka Agencija za zaštitu osobnih podataka (dalje u tekstu: Agencija) je sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka (dalje u tekstu: ZZOP) obavila nadzore u više banaka te je nadzornim aktivnostima utvrdila da većina banaka od klijenata prikuplja osobne podatke u vrlo velikom opsegu pozivajući se na Zakon, kao i na privolu stranaka.

Dana 25. svibnja 2015. godine **Agencija je izdala Preporuku za unapređenje zaštite u prikupljanju i daljnjoj obradi osobnih podataka građana u svim financijskim institucijama** (bankarskom sektoru), kojom je prije svega ukazala da su banke dužne postupati sukladno ZZOP-u.

Dakle, Agencija smatra da za prikupljanje dijela osobnih podataka postoji pravni temelj u Zakonu kao posebnom zakonu, kojim je regulirano provođenje dubinske analize klijenata i kojim je propisan točan opseg osobnih podataka koji se traži za dubinsku analizu klijenata. Sve ostale osobne podatke koje banke odluče prikupljati, a koji nisu taksativno navedeni u Zakonu ili drugim propisima, banka može prikupljati isključivo uz privolu klijenata, ali pri tome također treba voditi brigu o opsegu osobnih podataka tj. da se prikupljaju samo oni osobni podaci koji su nužni za ispunjenje svrhe u koju se daje privola te isto tako treba voditi računa da se prikupljeni osobni podaci putem privole mogu dalje obrađivati samo u svrhu za koju je osoba dala privolu i samo u vremenskom razdoblju dok traje takva privola. Slijedom navedenog, sve banke dužne su prije prikupljanja i daljnje obrade osobnih podataka na odgovarajući način transparentno informirati svoje klijente (primjerice: putem pisanih obrazaca upitnika, letaka, mrežnih stranica) sa svim detaljima koje nalaže članak 9. ZZOP, kako bi se osobni podaci obrađivali na zakonit način.

Završno, važno je istaknuti kako je Republika Hrvatska 20. ožujka 2014. godine potpisala **Sporazum između Vlade Sjedinjenih Američkih Država i Vlade Republike Hrvatske o unapređenju ispunjavanja poreznih obveza na međunarodnoj razini i provođenju Zakona Sjedinjenih Američkih Država o izvršenju poreznih obveza s obzirom na račune u inozemnim financijskim institucijama (Foreign Account Tax Compliance Act, dalje u tekstu: FATCA)**. Navedenim sporazumom porezne uprave Sjedinjenih Američkih Država i Republike Hrvatske automatski će razmjenjivati informacije o financijskim računima čiji su vlasnici hrvatski ili američki rezidenti, a financijske institucije biti će obvezne izvještavati porezne uprave o određenim financijskim računima.

S poštovanjem,

